

Βρυξέλλες, 18.12.2017
COM(2017) 776 final

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**

Ετήσια έκθεση του Ταμείου Αλληλεγγύης της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το 2016

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1.	Εισαγωγή.....	2
2.	Αιτήσεις που ελήφθησαν το 2016.....	2
3.	Χρηματοδότηση	8
4.	Περατώσεις	8
5.	Συμπεράσματα	10

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2012/2002 του Συμβουλίου, της 11ης Νοεμβρίου 2002, για την ίδρυση του Ταμείου Αλληλεγγύης της ΕΕ («ο κανονισμός») προβλέπει, στο άρθρο 12, την υποβολή έκθεσης στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο σχετικά με τις δραστηριότητες του Ταμείου το προηγούμενο έτος. Στην παρούσα έκθεση περιγράφονται οι δραστηριότητες του Ταμείου Αλληλεγγύης της ΕΕ («το Ταμείο Αλληλεγγύης») κατά τη διάρκεια του έτους 2016. Η έκθεση παρουσιάζει συνοπτικά τις αιτήσεις που ελήφθησαν και τις υποθέσεις που περατώθηκαν το 2016. Οι αιτήσεις που υποβλήθηκαν το 2016 στην Επιτροπή αξιολογήθηκαν σύμφωνα με τα αναθεωρημένα κριτήρια που προβλέπονται στον κανονισμό μετά την τροποποίησή του το 2014¹.

Το 2016 η Επιτροπή έλαβε έξι αιτήσεις για οικονομική ενίσχυση από το Ταμείο Αλληλεγγύης, οι οποίες υποβλήθηκαν από τις εξής χώρες: την Ελλάδα (για τον σεισμό στη Λευκάδα), το Ηνωμένο Βασίλειο (για πλημμύρες), τη Γερμανία (για τις πλημμύρες στην Κάτω Βαυαρία), την Κύπρο (για ξηρασία και πυρκαγιές), την Πορτογαλία (για τις πυρκαγιές στη Μαδέρα) και την Ιταλία (για σεισμούς). Οι σεισμοί στα Απέννινα Όρη της Ιταλίας μεταξύ Αυγούστου 2016 και Ιανουαρίου 2017 αποτελούν τη μεγαλύτερη φυσική καταστροφή για το Ταμείο Αλληλεγγύης.

Τέσσερις χώρες ζήτησαν να τους καταβληθεί προκαταβολή, δυνατότητα η οποία θεσπίστηκε με την αναθεώρηση του κανονισμού το 2014. Σ' αυτές τις περιπτώσεις, η Επιτροπή κατέβαλε προκαταβολές συνολικού ύψους 31,3 εκατ. EUR εντός λίγων εβδομάδων μετά την παραλαβή των αιτήσεων.

Το 2016 το Ταμείο Αλληλεγγύης κινητοποίησε ποσό ύψους 33,1 εκατ. EUR για δύο αιτήσεις, και συγκεκριμένα για τον σεισμό στην Ελλάδα και τις πλημμύρες στη Γερμανία. Όσον αφορά τις υπόλοιπες τέσσερις αιτήσεις που υποβλήθηκαν το 2016, οι αποφάσεις ελήφθησαν στις αρχές του 2017.

Το 2016 η Επιτροπή περάτωσε τέσσερις παρεμβάσεις του Ταμείου Αλληλεγγύης. Λεπτομέρειες παρατίθενται στην ενότητα 4.

Στο παράρτημα I παρατίθενται τα κατώτατα όρια «μείζονος καταστροφής» που ίσχυαν το 2016 για την κινητοποίηση του Ταμείου Αλληλεγγύης. Στο παράρτημα II παρουσιάζεται μια επισκόπηση των αιτήσεων που ελήφθησαν το 2016, περιλαμβανομένων των σχετικών οικονομικών στοιχείων.

2. ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΕΛΗΦΘΗΣΑΝ ΤΟ 2016

Το 2016 η Επιτροπή έλαβε έξι αιτήσεις για οικονομική ενίσχυση από το Ταμείο Αλληλεγγύης. Όλες οι αιτήσεις υποβλήθηκαν εντός της νόμιμης προθεσμίας, δηλαδή «το αργότερο εντός δώδεκα εβδομάδων μετά την πρώτη επέλευση ζημίας» (άρθρο 4 παράγραφος 1 του κανονισμού). Από τις αιτήσεις αυτές, τέσσερις αφορούσαν περιφερειακές καταστροφές και δύο μείζονα καταστροφή.

ΕΛΛΑΔΑ — Σεισμός της Λευκάδας 2015

¹ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2012/2002 του Συμβουλίου, της 11ης Νοεμβρίου 2002, για την ίδρυση του Ταμείου Αλληλεγγύης της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ L 311 της 14.11.2002, σ. 3), όπως τροποποιήθηκε από τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 661/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαΐου 2014 (ΕΕ L 189 της 27.6.2014, σ. 143).

Σειρά σεισμών μεγέθους έως και 6,1 της κλίμακας Ρίχτερ έπληξε τη Λευκάδα το πρωί της 17ης Νοεμβρίου 2015. Ζημιές καταγράφηκαν επίσης στα βόρεια τμήματα της Ιθάκης και της Κεφαλονιάς. Ακολούθησαν αρκετοί μετασεισμοί. Παρασχέθηκαν προσωρινή φιλοξενία, στέγαση και σίτιση στους σεισμοπλήκτους. Ο σεισμός προκάλεσε ζημιές σε 120 κατοικίες, εκ των οποίων 20 κρίθηκαν ακατάλληλες για κατοίκηση. Αναφέρθηκαν ζημιές στα επαρχιακά και δημοτικά δίκτυα υποδομών, σε ιδιωτικά και δημόσια κτίρια (π.χ. στο τοπικό νοσοκομείο, σε λιμένες) και σε πολιτιστικά μνημεία (κυρίως εκκλησίες). Ορισμένες από τις σημαντικότερες, από τουριστική άποψη, παραλίες στα δυτικά του νησιού καταστράφηκαν καθώς καλύφθηκαν από κατολισθήσεις.

Η Ελλάδα υπέβαλε αίτηση για οικονομική ενίσχυση από το Ταμείο Αλληλεγγύης στις 5 Φεβρουαρίου 2016. Οι ελληνικές αρχές ανταποκρίθηκαν σε σχετικό ερώτημα της Επιτροπής και στις 9 Μαρτίου 2016 υπέβαλαν επικαιροποιημένες πληροφορίες.

Οι ελληνικές αρχές είχαν εκτιμήσει αρχικά ότι το συνολικό ύψος των άμεσων ζημιών ανερχόταν σε 65 919 εκατ. EUR. Τον Μάρτιο του 2016, σύμφωνα με τις επικαιροποιημένες εκτιμήσεις των ελληνικών αρχών, οι συνολικές άμεσες ζημιές ανέρχονταν σε 66 073 εκατ. EUR. Οι ζημιές αντιπροσώπευαν το 2,1 % του περιφερειακού Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ) της οικείας περιφέρειας των Ιονίων Νήσων (EL62)² επιπέδου NUTS 2 και, επομένως, μπορούσαν να χαρακτηριστούν ως περιφερειακή καταστροφή. Το κατώτατο όριο για την κινητοποίηση του Ταμείου Αλληλεγγύης για την εν λόγω περιφέρεια ισούται με το 1,5 % του περιφερειακού ΑΕΠ.

Στις 8 Απριλίου 2016 η Επιτροπή κατέβαλε στην Ελλάδα προκαταβολή ύψους 164 798 EUR, η οποία αντιπροσωπεύει το 10 % της αναμενόμενης οικονομικής ενίσχυσης από το Ταμείο Αλληλεγγύης.

Η Επιτροπή αξιολόγησε την αίτηση και, στις 21 Ιουνίου 2016, πρότεινε στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο την κινητοποίηση του Ταμείου Αλληλεγγύης για ποσό 1 651 834 EUR. Το υπόλοιπο ποσό της οικονομικής ενίσχυσης από το Ταμείο Αλληλεγγύης καταβλήθηκε στην Ελλάδα στις 15 Νοεμβρίου 2016, μετά την έγκριση του αντίστοιχου διορθωτικού προϋπολογισμού από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο.

ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ — Πλημμύρες 2015

Στις 5 Δεκεμβρίου 2015 το Ηνωμένο Βασίλειο (HB) υπέστη εκτεταμένες πλημμύρες που έπληξαν 11 περιφέρειες³. Εξαιτίας της καταστροφής πλημμύρισαν περισσότερα από 16 000 νοικοκυριά και 4 985 επιχειρήσεις, και έπρεπε να βρεθεί εναλλακτική στέγαση για περίπου 3 600 νοικοκυριά. Οι προσπάθειες διάσωσης και αποκατάστασης υποστηρίχθηκαν από 1 700 στρατιωτικούς, εκ των οποίων περίπου 700 βρίσκονταν επί τόπου ανά πάσα στιγμή. Η καταστροφή είχε σαφείς επιπτώσεις στον κλάδο του τουρισμού (π.χ. ακυρώσεις σε ξενοδοχεία, μείωση του αριθμού των τουριστών)· μόνο στη βόρεια Αγγλία ποσοστό 35 % των τουριστικών επιχειρήσεων

² EL 62 = Περιφερειακό ΑΕΠ 3 137 εκατ. EUR με βάση τα στοιχεία του 2014.

³ 11 πληγείσες περιφέρειες = UKC2-Northumberland, UKD1-Cumbria, UKD3-Great Manchester, UKD4-Lancashire, UKE2-North Yorkshire, UKE4-West Yorkshire, UKL1-West Wales and the Valleys, UKM2-Eastern Scotland, UKM3-South Western Scotland, UKM5-North Eastern Scotland και UKN0-Northern Ireland.

βρίσκονται σε περιοχές που έχουν πληγεί από πλημμύρες. Επίσης, οι γεωργικές εκμεταλλεύσεις υπέστησαν απώλειες ως προς την παραγωγή.

Στις 26 Φεβρουαρίου 2016 το Ηνωμένο Βασίλειο υπέβαλε αίτηση για οικονομική ενίσχυση από το Ταμείο Αλληλεγγύης για εκτιμώμενες συνολικές άμεσες ζημιές ύψους 2 300 εκατ. EUR. Οι αρχές του Ηνωμένου Βασιλείου επισήμαναν στην αίτηση ότι η εκτιμώμενη ζημία βρισκόταν ακόμη σε εξέλιξη και ότι το δηλωθέν ποσό είχε προσωρινό χαρακτήρα. Η τελική αίτηση με το επικαιροποιημένο ποσό των 2 412,042 εκατ. EUR υποβλήθηκε στις 22 Σεπτεμβρίου 2016. Η καταστροφή αυτή χαρακτηρίστηκε ως περιφερειακή φυσική καταστροφή δεδομένου ότι οι συνολικές άμεσες ζημιές αντιπροσώπευαν το 5,77 % του σταθμισμένου μέσου ΑΕΠ των εν λόγω 11 περιφερειών επιπέδου NUTS 2⁴, ποσοστό το οποίο υπερβαίνει σαφώς το κατώτατο όριο του 1,5 % του σταθμισμένου μέσου περιφερειακού ΑΕΠ που ορίζεται στον κανονισμό.

Το Ηνωμένο Βασίλειο δεν ζήτησε να λάβει προκαταβολή.

Η Επιτροπή αξιολόγησε την αίτηση και, στις 13 Ιανουαρίου 2017, πρότεινε στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο την κινητοποίηση του Ταμείου Αλληλεγγύης για ποσό 60 301 050 EUR. Στις 5 Μαΐου 2017 το Ηνωμένο Βασίλειο υπέβαλε τα απαραίτητα στοιχεία για την καταβολή της οικονομικής ενίσχυσης. Το σχετικό ποσό καταβλήθηκε στο Ηνωμένο Βασίλειο στις 17 Ιουλίου 2017, μετά την έγκριση του αντίστοιχου διορθωτικού προϋπολογισμού από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο.

ΓΕΡΜΑΝΙΑ — Πλημμύρες στην Κάτω Βαυαρία 2016

Μεταξύ Μαΐου και Ιουνίου του 2016, η Γερμανία αντιμετώπισε ασυνήθιστα έντονες βροχοπτώσεις με αποτέλεσμα να υπερχειλίσουν ορισμένοι ποταμοί και να πλημμυρίσουν αρκετά χωριά, ιδίως στην περιφέρεια της Κάτω Βαυαρίας (Niederbayern). Η περιοχή που επλήγη περισσότερο ήταν το αγροτικό διαμέρισμα Rottal-Inn στην Κάτω Βαυαρία. Η πόλη Simbach am Inn καταστράφηκε σχεδόν ολοσχερώς την 1η Ιουνίου. Μόνο στο αγροτικό διαμέρισμα του Rottal-Inn πλημμύρισε περιοχή έκτασης περίπου 430 km² με περίπου 5 000 κατοικίες. Συνολικά, επλήγησαν πάνω από 47 000 άτομα στην Κάτω Βαυαρία και επτά άτομα έχασαν τη ζωή τους. Εξαιτίας της καταστροφής προκλήθηκαν ζημιές σε δημόσιες υποδομές, ιδιωτικές κατοικίες και επιχειρήσεις.

Η Γερμανία υπέβαλε αίτηση για οικονομική ενίσχυση από το Ταμείο Αλληλεγγύης στις 19 Αυγούστου 2016. Η αίτηση περιορίστηκε σε μία και μοναδική περιφέρεια επιπέδου NUTS 2, και συγκεκριμένα τη Niederbayern (DE22). Οι εκτιμώμενες συνολικές άμεσες ζημιές ανέρχονταν σε 1 259,005 εκατ. EUR. Το ποσό αυτό αντιπροσώπευε το 3,03 % του περιφερειακού ΑΕΠ⁵ και υπερέβαινε το κατώτατο όριο του 1,5 % για τις περιφερειακές καταστροφές που ορίζεται στον κανονισμό.

Η Γερμανία δεν ζήτησε να λάβει προκαταβολή.

Η Επιτροπή αξιολόγησε την αίτηση και, στις 14 Οκτωβρίου 2016, πρότεινε στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο την κινητοποίηση του Ταμείου Αλληλεγγύης για ποσό 31 475 125 EUR. Αφού ο αντίστοιχος διορθωτικός προϋπολογισμός εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, η

⁴ Σταθμισμένο περιφερειακό ΑΕΠ 41 784 εκατ. EUR με βάση τα στοιχεία του 2014.

⁵ DE22 = Περιφερειακό ΑΕΠ 41 522 εκατ. EUR με βάση τα στοιχεία του 2014.

οικονομική ενίσχυση από το Ταμείο καταβλήθηκε στη Γερμανία στις 29 Μαρτίου 2017.

ΚΥΠΡΟΣ — Ξηρασία και πυρκαγιές 2016

Την περίοδο μεταξύ Οκτωβρίου 2015 και Ιουνίου 2016 η Κύπρος είχε πολύ χαμηλό επίπεδο βροχοπτώσεων και επλήγη επανειλημμένα από κύματα καύσωνα. Η ξηρασία που προκλήθηκε οδήγησε σε απώλεια καλλιεργειών, πυρκαγιές σε δάση και σε περιοχές με βλάστηση, και λειψυδρία. Η λειψυδρία είχε σοβαρές επιπτώσεις στη γεωργία, τα νοικοκυριά και το περιβάλλον. Σε μεγάλα τμήματα στις περιοχές της Λευκωσίας, της Λάρνακας και της Αμμοχώστου οι μη αρδευόμενες καλλιέργειες (όπως το κριθάρι, το σιτάρι και άλλες μη αρδευόμενες καλλιέργειες κτηνοτροφικών φυτών) υπέστησαν ζημιές ύψους 100 %. Η εισροή ύδατος στους ταμειυτήρες υδάτων μειώθηκε δραματικά, ιδίως στο φράγμα Κούρη, την κύρια πηγή ύδατος για τις μονάδες επεξεργασίας υδάτων και άρδευσης. Στα μέσα Ιουνίου, λόγω του καύσωνα που έπληξε την Κύπρο προκλήθηκαν δύο μεγάλες δασικές πυρκαγιές. Η πρώτη πυρκαγιά στην Αργάκα κατέστρεψε έκταση 763 εκταρίων από το κρατικό δάσος της Πάφου. Η δεύτερη πυρκαγιά στη Σολέα κατέστρεψε έκταση 1 897 εκταρίων, εκ των οποίων τα περισσότερα αποτελούν τμήμα του κρατικού δάσους «Αδελφοί».

Η Κύπρος υπέβαλε αίτηση για οικονομική ενίσχυση από το Ταμείο Αλληλεγγύης στις 5 Σεπτεμβρίου 2016. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Κύπρου, οι συνολικές άμεσες ζημιές που προκλήθηκαν από την ξηρασία και τις δασικές πυρκαγιές ανήλθαν σε 180,803 εκατ. EUR. Το ποσό αυτό υπερέβαινε το κατώτατο όριο για την κινητοποίηση του Ταμείου Αλληλεγγύης σε περίπτωση μείζονος καταστροφής που ίσχυε το 2016 για την Κύπρο και που ισούταν με 101,412 εκατομμύρια EUR (δηλ. το 0,6 % του ΑΕΕ με βάση τα στοιχεία του 2014).

Στις 5 Δεκεμβρίου 2016 η Επιτροπή κατέβαλε στην Κύπρο προκαταβολή ύψους 729 876 EUR, η οποία αντιπροσώπευε το 10 % της αναμενόμενης οικονομικής ενίσχυσης από το Ταμείο Αλληλεγγύης.

Η Επιτροπή αξιολόγησε την αίτηση και, στις 24 Ιανουαρίου 2017, πρότεινε στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο την κινητοποίηση του Ταμείου Αλληλεγγύης για ποσό 7 298 760 EUR. Το υπόλοιπο ποσό της οικονομικής ενίσχυσης από το Ταμείο Αλληλεγγύης καταβλήθηκε στην Κύπρο στις 16 Μαΐου 2017, μετά την έγκριση του αντίστοιχου διορθωτικού προϋπολογισμού από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο.

ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ — Πυρκαγιές στη νήσο Μαδέρα 2016

Οι υψηλές θερμοκρασίες, οι πολύ ισχυροί άνεμοι και το υπερβολικά χαμηλό επίπεδο βροχοπτώσεων που έπληξαν τη νήσο Μαδέρα μεταξύ 8 και 13 Αυγούστου 2016 προκάλεσαν μεγάλες ανεξέλεγκτες πυρκαγιές. Επλήγησαν ιδιαίτερα η πρωτεύουσα Funchal και ο δήμος της Calheta. Οι πυρκαγιές αυτές είχαν επίσης ισχυρό αντίκτυπο στην καθημερινή ζωή και την περιουσία του πληθυσμού, και προκάλεσαν τον θάνατο τριών ανθρώπων. Η καταστραφείσα έκταση καλύπτει 6 000 εκτάρια, από τα οποία 560 ήταν προστατευόμενες περιοχές που ανήκουν στο δίκτυο Natura 2000. Ιστορικές ιδιοκτησίες και εκατοντάδες ιδιωτικές κατοικίες υπέστησαν ζημιές ή καταστράφηκαν. Επιπλέον, επηρεάστηκαν οι βασικές υποδομές, οι επιχειρήσεις και ο γεωργικός τομέας.

Η Πορτογαλία υπέβαλε αίτηση για οικονομική ενίσχυση από το Ταμείο Αλληλεγγύης στις 21 Σεπτεμβρίου 2016. Στις 26 Οκτωβρίου 2016 η Πορτογαλία απέστειλε πρόσθετα στοιχεία προς συμπλήρωση της αίτησης.

Οι πορτογαλικές αρχές υπέβαλαν αίτηση για περιφερειακή καταστροφή με εκτιμώμενες συνολικές άμεσες ζημιές που προκλήθηκαν από την καταστροφή ύψους 157 εκατ. EUR. Για τις εξόχως απόκεντρες περιφέρειες —στις οποίες περιλαμβάνεται η Μαδέρα— το κατώτατο όριο για τις περιφερειακές καταστροφές ισούται με το 1 % του περιφερειακού ΑΕΠ. Οι αναφερθείσες άμεσες ζημιές αντιπροσώπευαν το 3,84 % του ΑΕΠ της Μαδέρας⁶ και, επομένως, μπορούσαν να χαρακτηριστούν ως περιφερειακή καταστροφή.

Στις 23 Νοεμβρίου 2016 η Επιτροπή κατέβαλε στην Πορτογαλία προκαταβολή ύψους 392 500 EUR, η οποία αντιπροσώπευε το 10 % της αναμενόμενης οικονομικής ενίσχυσης από το Ταμείο Αλληλεγγύης.

Η Επιτροπή αξιολόγησε την αίτηση και, στις 24 Ιανουαρίου 2017, πρότεινε στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο την κινητοποίηση του Ταμείου Αλληλεγγύης για ποσό 3 925 000 EUR. Το υπόλοιπο ποσό της οικονομικής ενίσχυσης από το Ταμείο Αλληλεγγύης καταβλήθηκε στην Πορτογαλία στις 16 Μαΐου 2017, μετά την έγκριση του αντίστοιχου διορθωτικού προϋπολογισμού από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο.

ΙΤΑΛΙΑ — Σεισμοί 2016/2017

Στις 24 Αυγούστου 2016 σημειώθηκε στην Ιταλία σεισμός μεγέθους 6 βαθμών της κλίμακας Ρίχτερ. Έπληξε μεγάλα τμήματα της αλυσίδας των Απεννίνων στην κεντρική Ιταλία, στις περιφέρειες Αμπρούτσο, Λάτσιο, Μάρκε και Ουμβρία. Ακολούθησαν αρκετοί μετασεισμοί. Στα τέλη του Οκτωβρίου 2016 σημειώθηκαν δύο επιπλέον ισχυροί σεισμοί στην ίδια περιφέρεια. Ο πρώτος σεισμός με μέγεθος 5,9 βαθμών της κλίμακας Ρίχτερ σημειώθηκε στις 26 Οκτωβρίου, ενώ ο δεύτερος σεισμός με μέγεθος 6,5 βαθμών συνέβη στις 30 Οκτωβρίου 2016. Οι σεισμοί αυτοί επιδείνωσαν περαιτέρω την κατάσταση και προκάλεσαν εκτεταμένες πρόσθετες ζημιές στις πληγείσες περιοχές. Στις 18 Ιανουαρίου 2017 τέσσερις νέοι σεισμοί έπληξαν το νότιο άκρο της περιοχής, με αποτέλεσμα υποδομές και κατοικίες που είχαν ήδη υποστεί ζημιές να καταρρεύσουν εξαιτίας των νέων σεισμικών δονήσεων. Σημειώθηκαν σοβαρές και εκτεταμένες ζημιές σε ιδιωτικά και δημόσια κτίρια, έργα υποδομών, επιχειρήσεις, στις αγροτικές καλλιέργειες και σε σημαντικά μνημεία πολιτιστικής κληρονομιάς· τελικά αποδείχτηκε ότι επρόκειτο μακράν για τη σοβαρότερη καταστροφή που έχει αντιμετωπίσει ποτέ το Ταμείο Αλληλεγγύης.

Η Ιταλία υπέβαλε αρχικά αίτηση για οικονομική ενίσχυση από το Ταμείο Αλληλεγγύης στις 16 Νοεμβρίου 2016. Επί της βάσης αυτής, η Επιτροπή χορήγησε προκαταβολή ύψους 30 εκατ. EUR με βάση την αναμενόμενη ενίσχυση από το Ταμείο Αλληλεγγύης, ποσό το οποίο κατέβαλε στις 9 Δεκεμβρίου 2016.

Για να ληφθούν υπόψη οι μεταγενέστεροι σεισμοί, η Ιταλία υπέβαλε στις 15 Φεβρουαρίου 2017 επικαιροποιημένη αίτηση με αναθεωρημένη εκτίμηση, στην οποία συμπεριέλαβε όλες τις ζημιές που προκλήθηκαν από τους σεισμούς μεταξύ 24ης Αυγούστου 2016 και 18ης Ιανουαρίου 2017. Περαιτέρω στοιχεία παρασχέθηκαν στις 25 Μαΐου 2017.

⁶ PT30 = Περιφερειακό ΑΕΠ 4 085 εκατ. EUR με βάση τα στοιχεία του 2014.

Κατά τη στιγμή της σύνταξης της παρούσας έκθεσης, η αίτηση αυτή ήταν ακόμη υπό επεξεργασία και, επομένως, θα συμπεριληφθεί στην ετήσια έκθεση του Ταμείου Αλληλεγγύης για το 2017.

3. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ

Το 2016 το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ενέκριναν δύο αιτήσεις για οικονομική ενίσχυση από το Ταμείο Αλληλεγγύης.

- (1) **Ελλάδα, σεισμός της Λευκάδας το 2015:** στις 11 Οκτωβρίου 2016 το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ενέκριναν την κινητοποίηση του Ταμείου Αλληλεγγύης. Η συνολική ενίσχυση ύψους 1 651 834 EUR θα μπορούσε να καλυφθεί από τις πιστώσεις 50 εκατ. EUR που ήταν διαθέσιμες στον προϋπολογισμό του 2016 για προκαταβολές. Το σχετικό ποσό καταβλήθηκε στην Ελλάδα τον Νοέμβριο του 2016.
- (2) **Γερμανία, πλημμύρες στην Κάτω Βαυαρία το 2016:** στις 19 Οκτωβρίου 2016 το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ενέκριναν οικονομική ενίσχυση από το Ταμείο Αλληλεγγύης ύψους 31 475 125 EUR⁷. Δεδομένου ότι η πληρωμή δεν μπορούσε να πραγματοποιηθεί εντός του 2016, οι πιστώσεις του προϋπολογισμού έπρεπε να μεταφερθούν στο 2017. Το σχετικό ποσό καταβλήθηκε στη Γερμανία τον Μάρτιο του 2017.

Το 2016 τέσσερις χώρες (Ελλάδα, Κύπρος, Πορτογαλία και Ιταλία) υπέβαλαν αίτηση για τη χορήγηση προκαταβολής. Η Επιτροπή ενέκρινε όλες τις αιτήσεις συνολικού ύψους 31,287 εκατ. EUR. Οι προκαταβολές αυτές καταβλήθηκαν από το αποθεματικό των 50 εκατ. EUR για προκαταβολές που εγγράφηκε στον προϋπολογισμό του 2016. Η Ελλάδα έλαβε την προκαταβολή τον Απρίλιο του 2016, η Πορτογαλία τον Νοέμβριο, η Κύπρος και η Ιταλία τον Δεκέμβριο του 2016.

Κράτος δικαιούχος	Καταστροφή	Κατηγορία	Διαδικασία	Ποσό (σε EUR)
Ελλάδα	Σεισμός της Λευκάδας 2015	περιφερειακή ή	Απόφαση κινητοποίησης	1 651 834
Γερμανία	Πλημμύρες στην Κάτω Βαυαρία 2016	περιφερειακή ή	Διορθωτικός προϋπολογισμός	31 475 125
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ				33 126 959

4. ΠΕΡΑΤΩΣΕΙΣ

Εντός του 2016 η Επιτροπή περάτωσε τέσσερις παρεμβάσεις του Ταμείου Αλληλεγγύης. Όλες οι εν λόγω παρεμβάσεις είχαν υλοποιηθεί με βάση τους όρους του κανονισμού πριν από την αναθεώρησή του το 2014. Βάσει αυτών των όρων, το άρθρο 8 παράγραφος 2 ορίζει ότι εντός 18 μηνών μετά την ημερομηνία χορήγησης της οικονομικής ενίσχυσης, το κράτος δικαιούχος υποβάλλει έκθεση της χρηματοδοτικής εκτέλεσης της επιδότησης («έκθεση υλοποίησης») με δήλωση που δικαιολογεί τις δαπάνες («δήλωση εγκυρότητας»).

- (1) **Ισπανία, δασικές πυρκαγιές το 2003:** η οικονομική ενίσχυση από το Ταμείο Αλληλεγγύης ανήλθε σε 1,331 εκατ. EUR. Η Ισπανία υπέβαλε την έκθεση

⁷

Ο διορθωτικός προϋπολογισμός αριθ. 6 για το έτος 2016 καλύπτει την κινητοποίηση του Ταμείου Αλληλεγγύης για ποσό 31 475 125 EUR σε πιστώσεις ανάληψης υποχρεώσεων και πιστώσεις πληρωμών. Η κινητοποίηση αφορά τις πλημμύρες στη Γερμανία.

υλοποίησης και τη δήλωση εγκυρότητας τον Μάρτιο του 2006. Η Επιτροπή ζήτησε συμπληρωματικά στοιχεία από την Ισπανία ώστε να ολοκληρώσει την αξιολόγησή της. Οι ισπανικές αρχές ανέφεραν ότι το ποσό των 778 258,73 EUR πρέπει να επιστραφεί. Η Επιτροπή ανέκτησε αυτό το ποσό και έκλεισε την παρέμβαση τον Ιούνιο του 2016.

- (2) **Ισπανία, σεισμός στη Lorca το 2011:** η οικονομική ενίσχυση από το Ταμείο Αλληλεγγύης ανήλθε σε 21,071 εκατ. EUR. Η Ισπανία ζήτησε να παραταθεί η προθεσμία υποβολής της έκθεσης υλοποίησης και της δήλωσης εγκυρότητας. Η Επιτροπή έλαβε την έκθεση υλοποίησης και τα δικαιολογητικά έγγραφα τον Ιούλιο του 2014. Με βάση τις πληροφορίες που παρασχέθηκαν στη δήλωση εγκυρότητας, οι επιλέξιμες δαπάνες στο πλαίσιο του Ταμείου Αλληλεγγύης ήταν κατά 364 473,17 EUR λιγότερες από την καταβληθείσα οικονομική ενίσχυση. Η Επιτροπή ανέκτησε αυτό το ποσό τον Ιούνιο του 2016.
- (3) **Κροατία, πλημμύρες το 2012:** η οικονομική ενίσχυση από το Ταμείο Αλληλεγγύης ανήλθε σε 286 587 EUR. Η έκθεση υλοποίησης και η δήλωση εγκυρότητας υποβλήθηκαν τον Ιούνιο του 2015. Η Κροατία υπέβαλε συμπληρωματικά στοιχεία, κατόπιν αιτήματος της Επιτροπής, και στη συνέχεια η παρέμβαση έκλεισε τον Ιούλιο του 2016.
- (4) **Αυστρία, πλημμύρες το 2013:** η οικονομική ενίσχυση από το Ταμείο Αλληλεγγύης ανήλθε σε 21,662 εκατ. EUR. Τον Αύγουστο του 2015 η Αυστρία υπέβαλε την έκθεση υλοποίησης και τη δήλωση εγκυρότητας. Η έκθεση κρίθηκε ότι ήταν πλήρης και ότι ικανοποιούσε τις απαιτήσεις του κανονισμού, οπότε η Επιτροπή μπόρεσε να κλείσει την παρέμβαση τον Αύγουστο του 2016.

Το 2016 η Επιτροπή έλαβε επίσης τρεις εκθέσεις υλοποίησης και δηλώσεις εγκυρότητας: από τη Ρουμανία για τις ζημιές που προκλήθηκαν από την ξηρασία και τις πυρκαγιές του 2012, από τη Γερμανία για τις πλημμύρες του 2013 και από την Τσεχική Δημοκρατία για τις πλημμύρες του 2013. Η διαδικασία κλεισίματος των παρεμβάσεων αυτών είναι σε εξέλιξη.

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ο αριθμός των νέων αιτήσεων για ενισχύσεις από το Ταμείο Αλληλεγγύης που υποβλήθηκαν στην Επιτροπή εντός του 2016 ήταν περιορισμένος, ενώ δύο αιτήσεις σχετιζόνταν με καταστροφές που είχαν ήδη συμβεί τον Νοέμβριο και τον Δεκέμβριο του 2015 (σεισμός στη Λευκάδα και πλημμύρες στο ΗΒ). Το γεγονός αυτό φαίνεται να επιβεβαιώνει γι' άλλη μία φορά ότι η αναθεώρηση και η αποσαφήνιση των κριτηρίων για τον ορισμό των περιφερειακών καταστροφών στον κανονισμό όπως τροποποιήθηκε το 2014 επιφέρει τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα. Πιο συγκεκριμένα, δεν υποβάλλονται πλέον αιτήσεις οι οποίες είναι σαφώς μη επιλέξιμες.

Ωστόσο, τον Αύγουστο και τον Οκτώβριο καταστροφικοί σεισμοί έπληξαν εκ νέου την Ιταλία, οι οποίοι —σε συνδυασμό με την ισχυρή σεισμική δόνηση τον Ιανουάριο του 2017— αποδείχθηκε ότι ήταν μακράν η μεγαλύτερη καταστροφή που έχει κληθεί να αντιμετωπίσει το Ταμείο Αλληλεγγύης από την ίδρυσή του το 2002. Το ποσό των ζημιών ανήλθε σε 22 δισ. EUR, δηλαδή ήταν σχεδόν διπλάσιο από εκείνο της δεύτερης σημαντικότερης περίπτωσης, του σεισμού στην Εμίλια-Ρομάνια το 2012. Τα γεγονότα αυτά επιβεβαιώνουν την τάση που είχε εντοπιστεί κατά το παρελθόν: παρότι οι πλημμύρες αποτελούν μακράν το μεγαλύτερο μέρος των καταστροφών που οδηγούν στην υποβολή αιτήσεων στο Ταμείο Αλληλεγγύης (περίπου τα δύο τρίτα του συνόλου των περιπτώσεων), οι σεισμοί συγκαταλέγονται στις σπανιότερες αλλά κατ' εξοχήν πλέον επιζήμιες και δαπανηρές καταστροφές, χωρίς να αναφερθούν οι επιπτώσεις σε ανθρώπινο επίπεδο, δηλαδή τα θύματα, οι τραυματίες ή οι εκτοπισθέντες για μεγάλο χρονικό διάστημα.

Ο μικρός αριθμός των αιτήσεων που υποβλήθηκαν το 2016 και το γεγονός ότι η επεξεργασία της αίτησης για τον σεισμό στην Ιταλία ολοκληρώθηκε τελικά το 2017 ήταν μια ευνοϊκή συγκυρία από δημοσιονομική άποψη. Οι κινητοποιήσεις που πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια του 2016 καλύφθηκαν από το αχρησιμοποίητο μέρος των ετήσιων κονδυλίων για το 2015, το οποίο μεταφέρθηκε στον προϋπολογισμό του 2016. Συνεπώς, το συνολικό ποσό των κονδυλίων για το 2016 παρέμεινε αμετάβλητο και μεταφέρθηκε στον προϋπολογισμό του 2017· κατά συνέπεια, το 2017 κατέστη δυνατή η κινητοποίηση της μακράν μεγαλύτερης ενίσχυσης στην ιστορία του Ταμείου Αλληλεγγύης, η οποία καταβλήθηκε στην Ιταλία. Το σενάριο αυτό καταδεικνύει ότι η δυνατότητα για μεταφορά των μη δαπανηθέντων ποσών ενός έτους στον προϋπολογισμό του επόμενου είναι εξαιρετικά χρήσιμη ώστε το Ταμείο Αλληλεγγύης να εξακολουθεί να είναι λειτουργικό από δημοσιονομική άποψη, ακόμη και αν τα ετήσια κονδύλιά του έχουν μειωθεί για το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο της περιόδου 2014-2020, από 1 δισ. EUR σε τρέχουσες τιμές σε 500 εκατ. EUR σε τιμές του 2011. Θα είναι σημαντικό να διατηρηθεί αυτή η ευελιξία μετά το 2020. Από την άλλη πλευρά, τα γεγονότα του 2016 καταδεικνύουν επίσης ότι η οικονομική βάση του Ταμείου Αλληλεγγύης είναι μάλλον μικρή και θα μπορούσε εύκολα να προκαλέσει δυσκολίες σε περίπτωση που συμβεί μια σειρά σοβαρών καταστροφών σε σχετικά σύντομο χρονικό διάστημα, ιδίως όταν δεν έχει υπάρξει δυνατή η μεταφορά σημαντικού ποσού από το προηγούμενο έτος. Στην περίπτωση αυτή, ενδέχεται να είναι δύσκολο να διατηρηθούν τα καθορισμένα ποσοστά ενίσχυσης, με συνέπεια να υπονομευτεί η αρχή της ισότιμης μεταχείρισης.

Η δυνατότητα για χορήγηση προκαταβολής, η οποία ενσωματώθηκε στον κανονισμό με την αναθεώρησή του το 2014, αποδείχθηκε ότι ήταν εξόχως χρήσιμη. Παρότι δεν

ζήτησαν προκαταβολή όλα τα αιτούντα κράτη, η Επιτροπή μπόρεσε να ικανοποιήσει τα αιτήματα για προκαταβολή σε όλες τις περιπτώσεις, πλην μίας, εντός ενός μηνός από την υποβολή του πλήρους φακέλου της αίτησης. Φαίνεται ότι αξίζει να αναρωτηθούμε κατά πόσον η αύξηση της προκαταβολής πάνω από το τρέχον ποσοστό του 10 % επί της αναμενόμενης οικονομικής ενίσχυσης από το Ταμείο Αλληλεγγύης (με ανώτατο όριο τα 30 εκατ. EUR) θα μπορούσε να προσφέρει μια βιώσιμη λύση ώστε να βελτιωθεί η δυνατότητα ανταπόκρισης του Ταμείου Αλληλεγγύης, δεδομένου ότι, για κάθε περίπτωση, απαιτούνται ακόμη αρκετοί μήνες για την πλήρη κινητοποίηση μέσω διαδικασίας προϋπολογισμού.